

Հավելված
Հաստատվել է ՀՀ ՎՊԻ Խորհրդի
2012թ. մարտի 7-ի թիվ 5/3 որոշմամբ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՀՄԿԻՉ ՊԱԼԱՏ

**«Գյուղական տարածքների տնտեսական զարգացման ծրագրի վերահսկման և
կառավարման գրասենյակ» պետական հիմնարկի կողմից իրականացվող՝
օտարերկրյա պետությունների և միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների
կողմից տրամադրված վարկային և դրամաշնորհային ծրագրերի նկատմամբ
իրականացված վերահսկողության արդյունքների վերաբերյալ
ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ**

Վերահսկողության հիմքը՝ ՀՀ վերահսկիչ պալատի Խորհրդի 2011թ. սեպտեմբերի 28-ի
թիվ 25/3 և 2011թ. դեկտեմբերի 23-ի թիվ 33/7 որոշումները:

Վերահսկողության նպատակը՝ «Գյուղական տարածքների տնտեսական զարգացման
ծրագրի վերահսկման և կառավարման գրասենյակ» պետական հիմնարկի (այսուհետ՝
ԾԻԳ) կողմից իրականացվող՝ օտարերկրյա պետությունների և միջազգային
ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից տրամադրված վարկային և
դրամաշնորհային միջոցների օգտագործման ուսումնասիրությունը:

Վերահսկողության առարկան՝ ԾԻԳ-ի կողմից ծրագրերի իրականացմանն ուղղված
գործարքներն ու ընթացակարգը:

Վերահսկողության օբյեկտները՝ «Գյուղական տարածքների տնտեսական
զարգացման ծրագրի վերահսկման և կառավարման գրասենյակ» պետական հիմնարկ
և ծրագրերի իրականացմանն առնչվող այլ սուբյեկտներ:

Վերահսկողության կատարման ժամկետը՝ 2011 թ. հոկտեմբերի 6-ից մինչև 2012 թ.
մարտի 1-ը:

Վերահսկողությամբ ընդգրկված ժամանակահատվածը՝ 2008 թ. հունվարի 1-ից մինչև
2011թ.դեկտեմբերի 31-ը;

Վերահսկողության մեթոդաբանությունը՝

Վերահսկողության իրականացման ընթացքում կիրառվել է դիտարկման, ստուգման և
վերլուծության ձևը, ինչպես նաև՝ համապատասխանության, կատարողական և
ֆինանսական վերահսկողության տեսակները:

Գիտարկման փուլում և ստուգման ընթացքում իրականացվել է ԾԻԳ-ից, ՀՀ պետական եկամուտների կոմիտեից ստացված տեղեկատվության ուսումնասիրություն: Ստուգման ընթացքում կիրառվել են ընտրանքի, տարբեր տվյալների (քանակական և որակական) համադրման/համեմատման մեթոդներ, կատարվել է տարբեր փաստաթղթերի և տվյալների ուսումնասիրություն, ինչպես նաև՝ շինարարական աշխատանքների հսկիչ-չափագրման աշխատանքներ:

Վերլուծության փուլում ամփոփվել, վերլուծվել են դիտարկման և ստուգման ընթացքում արձանագրված փաստերը:

Վերահսկողության ծավալը՝

Վերահսկողությամբ ընդգրկվել է «Շուկայավարման հնարավորություն ֆերմերներին» ծրագիրը: Վերահսկողությամբ ընդգրկված ժամանակաշրջանում կատարվել է 10,400.53 մլն դրամի փաստացի վճարում, որից վերահսկողություն իրականացվել է 5,339.03 մլն դրամի նկատմամբ:

Վերահսկողության արդյունքները՝

1. «Շինարարական աշխատանքներ»

Ընտրանքային կարգով ստուգվել է թվով 20 օբյեկտ, ստուգված գումարը կազմել է 971,069.5 հազ. դրամ: ***Ստուգման արդյունքում արձանագրվել է 104,914.9 հազ. դրամի խախտում, որից՝***

- ծավալային հավելագրում՝ 53,725.2 հազ. դրամ,
- անորակ աշխատանքներ՝ 51,189.7 հազ. դրամ:

Ընտրանքային կարգով ստուգված օբյեկտների գերակշիռ մասում բազմիցս կրկնվում են հետևյալ բնութագրական խախտումները.

- նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի կազմում բացակայում է շինարարության կազմակերպման նախագիծը,
- կոնստրուկտորական գծագրերը կատարվել են թերի՝ բացակայում են կտրվածքները, հանգույցների մանրամասները և այլն,
- խախտվել է ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 2006թ. նոյեմբերի 29-ի թիվ 273-Ն «Բնակելի և հասարակական նշանակության շենքերի, շինությունների նախագծային փաստաթղթերի կազմը և բովանդակությունը սահմանող կանոններ» հրամանի պահանջները,
- նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի նախահաշվային մասերը փորձաքննություն չեն անցել,

- խախտվել են «Քաղաքաշինական փաստաթղթերի փորձաքննության կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 02.02.2002թ. թիվ 96 որոշման պահանջները,
- խախտելով սահմանված կարգը՝ թերի կազմով փորձաքննություն անցած և դրական փորձագիտական եզրակացություն ստացած որոշ օբյեկտների նախագծանախահաշվային փաստաթղթերը համաձայնեցվել են պատկան մարմինների կողմից,
- շինարարության նորմերի ընդունման մասով թերի և սահմանված կարգի խախտումներով են լրացվել շինարարության վարման մատյաններն ու ծածկված աշխատանքների ակտերը:

Շինարարական աշխատանքները հիմնականում իրականացվել են ներքոնշյալ խախտումներով.

- հենասյուների հիմքերը բետոնացվել են առանց կաղապարամածի,
- խողովակաշարերի վրա չեն տեղադրվել նախագծով պահանջվող պողպատե ձևավոր մասերը (մետաղական խողովակի փոխվող տրամագծի անցումներ, եռաբաշխիչ մասեր),
- հենասյուները և խողովակաշարերը ներկված են անորակ,
- հենասյուների վրա տեղադրվող կիսախողովակի և գազատարի միջև պարանիտե միջադիրները չեն տեղադրվել,
- շինարարական օբյեկտներում սահմանված կարգով պահանջվող տեխնիկական հսկողությունն իրականացվել է թերի, սահմանված կարգի խախտումներով,
- խախտվել են ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 28.04.1998թ. թիվ 44 «Շինարարության որակի տեխնիկական հսկողության իրականացման հրահանգի» պահանջները,
- խախտվել են «Քաղաքաշինության մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի «ը» կետի պահանջները՝ սահմանված կարգով պահանջվող հեղինակային հսկողություն օբյեկտներում չի իրականացվել,
- ավարտված շինարարական օբյեկտի շահագործման ընդունող հանձնաժողովի ակտերը հիմնականում կազմված են ՀՀ կառավարության 08.05.2003թ. թիվ 626-Ն «Ավարտված շինարարության շահագործման փաստագրման կարգը հաստատելու մասին» որոշման պահանջների խախտումներով:

Ծրագրի շրջանակներում իրականացվել են հանրապետության տարբեր համայնքների գազաֆիկացման աշխատանքներ՝ ընդհանուր 66 ծրագիր: Բոլոր

ծրագրերով գազաֆիկացման աշխատանքներն ավարտված են, սակայն 2012թ. մարտի 1-ի դրությամբ *գազաֆիկացումից օգտվում են ընդամենը 4211 տնտեսություն՝ նախատեսված 18237-ի փոխարեն, կամ ընդամենը 23.1%-ը:*

Նմանատիպ ծրագրեր իրականացնելիս անհրաժեշտ է վեր հանել նման ցածր ցուցանիշի պատճառները և ծրագրերի պլանավորման փուլում ճիշտ գնահատել հետագայում դրանցից օգտվելու (օգտագործման արդյունավետությունը) հնարավորությունները:

2. «Ապրանքների ձեռքբերում»

Ուսումնասիրության արդյունքում արձանագրվել է՝

- «Առվա Երկիր» ՍՊԸ-ն շինարարական աշխատանքներն ավարտելուց հետո ԾԻԳ-ին պետք է վերադարձներ 992մ 630մմ տրամաչափի խողովակ, որը չի վերադարձվել: Ըստ ձեռքբերման արժեքի, խողովակների արժեքը կազմում է 11,408.0 հազ. դրամ:

- ԾԻԳ-ի և 3 կազմակերպությունների («Արամիր» ՍՊԸ, «Արշանդ» ՍՊԸ, «Վեստ Պլաստ Գրուպ» ՍՊԸ) միջև կնքվել են պ/է խողովակների ձեռքբերման պայմանագրեր, որոնց հիման վրա մատակարարված խողովակները տրամադրվել են տարբեր կապալառուներին: Սակայն, *խողովակների բաշխումը կատարվել է թերի. հիմնականում բացակայում են խողովակների հանձնման ակտերը:* Մասնավորապես՝ 1062մ (2,841.9 հազ. դրամ գումարով) պ/է խողովակների տրամադրումը կապալառուներին *ԾԻԳ-ի կողմից չի հիմնավորվում, թե ում են տրված և որտեղ են տեղադրված:*

- «Վեստ Պլաստ Գրուպ» ՍՊԸ-ի կողմից ԾԻԳ-ին մատակարարվել է նաև 3720մ մետաղապլաստե խողովակ՝ 1,265.6 հազ. դրամ գումարով: *ԾԻԳ-ում բացակայում է խողովակների բաշխումը՝* պարզ չէ՝ ում են տրված և որտեղ են տեղադրված:

- ԾԻԳ-ի և «Վեստ Պլաստ Գրուպ» ՍՊԸ-ի միջև 2009թ.-ի ընթացքում կնքվել է 9 պայմանագիր՝ 56,342.2 հազ. դրամ արժեքով: Նշված պայմանագրերի շրջանակներում կրկնակի հաշվարկվել է ԱԱՀ՝ ընդհանուր 1,437.5 հազ. դրամ արժեքով, ուշ մատակարարված ապրանքների համար պետք է կիրառվի ընդհանուր 366.6 հազ. դրամի տույժ: «ՀՀ Սյունիքի մարզի Կոռնիձոր համայնքի ջրամատակարարման նպատակով պոլիէթիլային խողովակների մատակարարում և մոնտաժ» աշխատանքների պայմանագրի մասով կապալառուի ընտրություն չի անցկացվել (այդ մասով ԾԻԳ-ում փաստաթուղթ առկա չէ):

- ՀՀ Շիրակի մարզի մի շարք համայնքների գազաֆիկացման աշխատանքների համար հայտարարված երեք մրցույթներին ամենացածր գնառաջարկը

ներկայացրել է «Արտինժենիրինգ» ՍՊԸ-ն: Մրցութային հանձնաժողովը երկու պայմանագրերով հաղթող է ճանաչել «Արտինժենիրինգ» ՍՊԸ-ին: Երրորդ պայմանագրի դեպքում, հաշվի առնելով «Արտինժենիրինգ» ՍՊԸ-ի գրությունը, ըստ որի՝ կազմակերպությունը հրաժարվում է մրցույթից (շինաշխատանքները ժամանակին ավարտելու անհնարինության պատճառով), մրցութային հանձնաժողովը առաջարկել է այդ մրցույթի համար հաղթող ճանաչել հաջորդ հայտատուին՝ «Առվա-երկիր» ՍՊԸ-ին:

Հայտատուի կողմից մրցութային առաջարկից հրաժարվելու պարագայում ԾԻԳ-ի կողմից չի պահվել մրցութային առաջարկի բանկային երաշխիքը 1,000.0 հազ. դրամի չափով:

- Թվով 2 պայմանագրերով «Արտինժենիրինգ» ՍՊԸ-ին տրամադրվել է 200մմ տրամաչափի 12990մ պ/է խողովակ, աշխատանքների ընթացքում տեղադրվել է 12890մ-ը: ***Տարբերությունը՝ 100մ, չի վերադարձվել ԾԻԳ-ին***, որի արժեքը 1մ-ի համար կազմում է 10,380.0 դրամ (***ընդամենը՝ 1,038.0 հազ. դրամ***):

- FMAP/LCB/CW/-2009/017 պայմանագրի շրջանակներում «Արտինժենիրինգ» ՍՊԸ-ին տրամադրվել է 200մմ տրամաչափի պ/է խողովակ, որից 65մ-ը նախատեսվել է խողովակների վթարային պահեստավորման համար: Սակայն, կատարողական ակտով կապալառում ներկայացրել է 65մ գնված խողովակ, որի համար լրացուցիչ վճարվել է 1,220.7 հազ. դրամ՝ 1մ-ի համար 18,780.0 դրամ՝ այն դեպքում, երբ ԾԻԳ-ին մատակարարվող խողովակների 1մ-ի գինը 10,380.0 դրամ է:

Անհայտ է խողովակների գտնվելու վայրը:

- FMAP/LCB/CW/-2009/019 պայմանագրով նույնպես նախահաշվով նախատեսվել է 60մ (200մմ տրամաչափի) և 36մ (160մմ տրամաչափի), խողովակների վթարային պահեստավորում, խողովակները ԾԻԳ-ի կողմից «Արտինժենիրինգ» ՍՊԸ-ին տրամադրվել են գրոյական արժեքով: ***Անհայտ է խողովակների գտնվելու վայրը՝ 856.8 հազ. դրամ արժեքով:***

ԾԻԳ-ի և «Տրանսգազին» ՍՊԸ-ի միջև կնքվել են 2 պայմանագրեր՝ 163,348.7 հազ. դրամ գումարով (ՀՀ Շիրակի մարզի Աշոցք համայնքի, Փոքր Սեպասար, Մեծ Սեպասար և Կրասար համայնքների գազաֆիկացում):

- Աշոցք համայնքի գազաֆիկացման աշխատանքների պայմանագրի մասով առկա են տարբերություններ՝ համայնքի կողմից տրամադրված և փաստացի կատարողական ակտերով տեղադրված խողովակների միջև: Նույն պայմանագրի շրջանակներում աշխատանքների ուշ կատարման համար կապալառուից պետք է պահվեր 590.1 հազ. դրամ գումարով տույժ:

▪ Փոքր Սեպասար, Մեծ Սեպասար և Կրասար համայնքների գազաֆիկացման աշխատանքների պայմանագրի մասով, համայնքները տրամադրել են գազաֆիկացման համար անհրաժեշտ հենասյուները (ոչ ստանդարտ խողովակներից): Սակայն կապալառու կատարողական ակտերով *ներկայացրել է մասնաչափ ստանդարտ խողովակների գնում՝ 931.3 հազ. դրամ գումարի չափով, ինչը վճարվել է ԾԻԳ-ի կողմից: Առկա են տարբերություններ համայնքի կողմից տրամադրված խողովակների և փաստացի կատարողական ակտերով տեղադրվածի միջև:* Կատարողական ակտով կապալառու ներկայացրել է 165մմ տրամաչափի 63մ խողովակի ձեռքբերում՝ 371.7 հազ. դրամ գումարով, սակայն տեղադրել է ընդամենը 2մ-ը: *Կապալառուին ավել է վճարվել 359.9 հազ. դրամ:*

▪ «Պառեքս Գազ» ՍՊԸ-ին տրամադրված խողովակներից *ԾԻԳ-ին չի վերադարձվել* 63մմ-անոց 432մ, 75մմ-անոց 320մ խողովակ՝ ընդհանուր 923.2 հազ. դրամ ընդհանուր արժեքով, չնայած որ աշխատանքներն արդեն ավարտված են:

▪ «Հովարմար» ՍՊԸ-ին տրամադրված խողովակներից *ԾԻԳ-ին չի վերադարձվել* 200մմ տրամաչափի 52մ պ/է խողովակ՝ 539.76 հազ. դրամ արժեքով:

3. «Ենթավարկեր»

«Գյուղական Տարածքների Տնտեսական Զարգացման» և «Շուկայավարման հնարավորություն ֆերմերներին» ծրագրերի շրջանակներում «Ենթավարկեր» կատեգորիայով աշխատանքներն իրականացվել են «Գյուղացիական ֆինանսավորման Կառույց» ԾԻԳ ՊՀ-ի (այսուհետ՝ ԳՖԿ) կողմից:

Վերահսկվող ժամանակահատվածում ԳՖԿ-ին Մասնակից ֆինանսական Կառույցների (այսուհետ՝ ՄՖԿ¹) կողմից ներկայացվել է 757 հայտ, որոնցից ԳՖԿ-ի կողմից հաստատվել է 752-ը: ԳՖԿ-ի կողմից իրականացվել է ընդհանուր առմամբ 734 հայտի ֆինանսավորում՝ 20,394.77 հազ. ԱՄՆ դոլարի չափով:

ԳՖԿ-ի միջոցով ՄՖԿ-ներին փոխանցված վարկերի մնացորդներն, ըստ բանկերի, 31.12.2011թ. դրությամբ ներկայացված են ստորև բերված աղյուսակում (որից «Շուկայավարման հնարավորություն ֆերմերներին» ծրագրով՝ 2,376.76 հազ. ԱՄՆ դոլար, իսկ «Գյուղական Տարածքների Տնտեսական Զարգացման» ծրագրով՝ 7,315.9 հազ. ԱՄՆ դոլար): ԳՖԿ-ի հաշիվների մնացորդները 31.12.2011թ. դրությամբ կազմել են 3,710. 05 հազ. ԱՄՆ դոլար և 165,939.98 հազ. դրամ:

Աղյուսակ 1

ՄՖԿ կողմից փոխանցված վարկերի մնացորդների վերաբերյալ

¹ առևտրային բանկեր և վարկային կազմակերպություններ

<i>Քանկը</i>	<i>Քանակ</i>	<i>Գումար (ԱՄՆ դոլար)</i>	<i>Տեսակարար կշիռն ընդհանուրի մեջ (%)</i>
Հայրիզնեսքանկ	132	3 943 408.86	31.11
Ակբա-Կրեդիտ Ագրիկոլ Քանկ	7	208 849.88	1.65
Արդշինինվեստքանկ	188	1 666 522.00	13.15
Անելիքքանկ	40	898 296.93	7.09
Յունիքքանկ	27	1 181 030.11	9.32
Արցախքանկ	26	1 742 568.74	13.75
Կոնվերսքանկ	117	1 781 463.04	14.05
Ինեկոքանկ	40	1 192 445.55	9.41
Նոր Հորիզոն ՌԻՎԿ	4	5 785.68	0.05
ՍԵՖ Ինտերնեյշնլ ՌԻՎԿ ՍՊԸ	47	32 074.16	0.25
Արեգակ ՌԻՎԿ	13	24 820.19	0.20
Առեքսիմքանկ	0	0	0
Ընդամենը	641	12,677,265.14	100.00
Մնացորդ շրջանառու ֆոնդ		3,710,047.81	37,342,909.4 դրամ

• Տրամադրված 734 վարկերից ընտրանքային կարգով ուսումնասիրվել է թվով 10 վարկավորման հայտ, որի արդյունքում պարզվել է, որ վարկառուների կողմից ծրագրերի համար ձեռքբերումը հիմնականում իրականացվում է առանց ծախսերը հիմնավորող փաստաթղթերի:

• ՀՀ և ՄՖԿ-ների միջև կնքված փոխառության համաձայնագրերի 4.05 կետի համաձայն, փոխառության միջոցները ՄՖԿ-ի կողմից պետք է տրվեն ենթավարկառուներին ԳՖԿ-ից ստանալուց հետո ոչ ուշ, քան երեք օրվա ընթացքում՝ ենթավարկի տրամադրման վերաբերյալ ծանուցելով ԳՖԿ-ին: Եթե ՄՖԿ-ն չի կարողանում միջոցները տրամադրել վերոգրյալ ժամկետում կամ չի ներկայացնում ենթավարկի տրամադրման վերաբերյալ վճարման հանձնարարականը ԳՖԿ-ին, ապա ՄՖԿ-ն ԳՖԿ-ին պետք է տուգանք վճարի յուրաքանչյուր ուշացված օրվա դիմաց՝ փոխառության գումարի 0.05%-ի չափով: Սույն պայմանագրի իմաստով ենթավարկառուին ենթավարկի գումարը համարվում է չտրամադրված մաս այն դեպքում, եթե ենթավարկառուի կամ վերջինիս փոխկապակցված անձանց տվյալ բանկում ունեցած որևէ բանկային հաշվում (ավանդային, դեպոզիտային, թրթակցային և այլն) 15 օր շարունակ մնում են սույն համաձայնագրի շրջանակներում տրված միջոցները: Փոխառության համաձայնագրերի 5.02 կետի համաձայն, այն դեպքում, եթե ենթավարկառուն սահմանված ժամանակացույցից շուտ է կատարում հիմնական գումարի վճարումները, ապա ՄՖԿ-ն պարտավոր է այդ մասին անմիջապես ծանուցել:

ԳՖԿ-ին և վաղաժամկետ վճարված գումարը երեք բանկային օրվա ընթացքում փոխանցել ԳՖԿ-ին: Իսկ փոխառության համաձայնագրերի 5.09 կետի համաձայն, եթե ՄՖԿ-ն տոկոսի կամ հիմնական գումարի վճարումը չի կատարում համաձայն սահմանված ժամանակացույցի, ՄՖԿ-ն պարտավորվում է ԳՖԿ-ին վճարել տույժ յուրաքանչյուր կետանցված օրվա դիմաց՝ կետանցված գումարի 0.05%-ի չափով:

ՄՖԿ-ներից պահանջվել է տեղեկատվություն՝ վարկառուներին գումարների տրամադրման, վաղաժամկետ մարումների, տոկոսների և հիմնական գումարների վճարումների վերաբերյալ: Երեք բանկերից (Արցախբանկ, Ինտերբանկ, Առեքսիմբանկ) ստացված տեղեկատվության համաձայն, ընդհանուր 66 վարկառուների մասով ***ՄՖԿ-ների կողմից վարկառուներին գումարների ուշ տրամադրման, վաղաժամկետ մարումների, տոկոսի և հիմնական գումարների վճարումների սահմանված ժամանակացույցերը խախտելու համար տույժերը կազմում են ընդամենը 5,491.4 ԱՄՆ դոլար:***

Հիմք ընդունելով նշված կետերի դրույթները՝ անհրաժեշտ է բոլոր ՄՖԿ-ներից ստացվելիք տեղեկատվության հիման վրա հաշվարկել և գանձել համապատասխան տույժերը:

4. «Ներդրումներ»

Այս կատեգորիայի շրջանակներում աշխատանքներն իրականացվում են «Հայաստանում գյուղական տարածքների տնտեսական զարգացման հիմնադրամի» (այսուհետ՝ Հիմնադրամ) կողմից: 01.01.2012թ.-ի դրությամբ Հիմնադրամի կողմից կատարվել է 1,483.98 մլն դրամի ծախս՝ IFAD-ի վարկային և դրամաշնորհային, ինչպես նաև դանիական դրամաշնորհային միջոցների (ներառյալ՝ ՀՀ պետական բյուջեի համաֆինանսավորման գումարները) հաշվին: Սովորական բաժնետոմսերի գնման և փոխառությունների տրամադրման տեսքով ներդրումները 01.01.2012թ. դրությամբ կազմում են 1,063.0 մլն դրամ (Աղյուսակ 2):

Աղյուսակ 2

Հիմնադրամի կողմից իրականացված ներդրումները 01.01.2012թ. դրությամբ

<i>Ընկերությունը</i>	<i>գումարը (հազ. դրամ)</i>	<i>Ներդրման ձևը</i>	<i>Ձեռքբերված բաժնետոմսերի տոկոսը</i>
1.«Մեղրու պահածոների գործարան» ՓԲԸ ²	30,000.0	ստորադաս փոխառություն	
«Մեղրու պահածոների գործարան» ՓԲԸ	50,000.0	սովորական բաժնետոմսերի գնում	27.51%

² «Մեղրու պահածոների գործարան» ՓԲԸ-ին փոխառություն տրամադրվել է 40.0 մլն դրամի չափով, որից մինչև բաժնետոմսերի բաժանորդագրման պայմանագրի ստորագրումը մարվել է 10.0մլն դրամը:

<i>Ընկերությունը</i>	<i>գումարը (հազ. դրամ)</i>	<i>Ներդրման ձևը</i>	<i>Չեղբերված բաժնետոմսերի տոկոսը</i>
2.«Չիզ Թաուն» ՓԲԸ	48,000.0	ստորադաս փոխառություն	
«Չիզ Թաուն» ՓԲԸ	115,000.0	սովորական բաժնետոմսերի գնում	33.26%
3.«Ակվատեխավտոմատիկա» ՓԲԸ	200,000.0	սովորական բաժնետոմսերի գնում	29.55%
4.«Փյունիկ ՏԾՖ» ՓԲԸ	200,000.0	սովորական բաժնետոմսերի գնում	27.01%
5.«Ագրոլոգ» ՓԲԸ	20,000.0	սովորական բաժնետոմսերի գնում	41.86%
6.«365 գրուպ» ՓԲԸ	200,000.0	սովորական բաժնետոմսերի գնում	33.51%
7.«Հարպրոդ» ՓԲԸ	200,000.0	սովորական բաժնետոմսերի գնում	28.91%
ԸՆԴԱՍԵՆԸ	1,063,000.0		

Ուսումնասիրության արդյունքում պարզվեց, որ՝

- Բաժնետոմսերի բաժանորդագրման պայմանագրերով կողմերը երաշխավորել են, որ ընկերությունները կապահովեն մի շարք նվազագույն հիմնական գործառնական և ֆինանսական ցուցանիշներ, որի արդյունքում պետք է առաջանար համապատասխան շահութաբաժին, որն, ըստ էության, պետք է ավելի մեծ լինի նվազագույն շահութաբաժնի (եկամտի) գումարից: Սակայն, ընկերությունները չեն ապահովել իրենց և Հիմնադրամի երաշխավորած ցուցանիշները, այսինքն՝ Հիմնադրամը շահութաբաժնի տեսքով ստանում է երաշխավորված շահույթի հաշվարկված և նվազագույն շահութաբաժնի տարբերության չափով պակաս շահութաբաժին (եկամուտ), ինչը պետք է բացառվի, հակառակ պարագայում, խախտվում է ներդրում կատարելու (շահույթ ստանալու) տրամաբանությունը:

Համապատասխան երաշխավորված ցուցանիշների խախտման պարագայում կատարվի, որ ներդրման փոխարեն կատարվել է տարեկան 15% տոկոսադրույքով վարկավորում կամ ձեռք են բերվել տարեկան 15% տոկոսադրույքով արտոնյալ բաժնետոմսեր:

- «Ակվատեխավտոմատիկա» ՓԲԸ-ն 2012թ. հունվարի 15-ին պետք է վճարեր 2010թ.-ի համար նվազագույն շահութաբաժինը՝ 30.0 մլն դրամ, սակայն 2012թ. մարտի 1-ի դրությամբ ընկերության կողմից չի կատարվել վերը նշված պարտավորությունը: Պայմանագրով ընկերությունը պարտավոր է վճարել տույժ՝ յուրաքանչյուր օրվա համար չվճարված գումարի 0.1 տոկոսի չափով (2012թ. մարտի

1-ի դրությամբ ենթակա է վճարման շահութաբաժնի գումարը՝ առնվազն 30.0 մլն դրամ և տույժ՝ 1,350.0 հազ դրամ):

- Բաժնետոմսերի բաժանորդագրման պայմանագրերով հստակ սահմանված են Հիմնադրամի կողմից ներդրվող գումարների ուղղությունները, սակայն Հիմնադրամի կողմից ներկայացված տեղեկատվությունից պարզ դարձավ, որ «Ակվատեխավտոմատիկա» ՓԲԸ-ն և «Փյունիկ» ՓԲԸ-ն կատարել են այլ ծախսեր՝ խախտելով պայմանագրի համապատասխան պահանջը (օրինակ՝ «Փյունիկ» ՓԲԸ-ի պայմանագրով նախատեսված ճտի տեղափոխման հատուկ բեռնատար ավտոմեքենայի փոխարեն ընկերությունը ձեռք է բերել կերակրման սարք-համալիր):
- «Չիզ Թաուն» ՓԲԸ-ն, փոխառության պայմանագրի համաձայն, 2012թ. հունվարի 15-ին պետք է կատարեր 3,500.0 հազ դրամ փոխառության մարում և 3,124.6 հազ դրամ տոկոսագումարի վճարում, ինչը 01.03.2012թ.-ի դրությամբ չի կատարել, հետևաբար՝ ***վերջինիս նկատմամբ պետք է կիրառվեն պայմանագրով սահմանված տույժերն ու տուգանքները՝ 2012թ. մարտի 1-ի դրությամբ՝ 430.6 հազ. դրամ:***
- Ընկերությունները չեն ներկայացնում բաժնետոմսերի բաժանորդագրման պայմանագրերով պահանջվող հաշվապահական հաշվետվությունները:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

- Թվով 20 օբյեկտների շինարարական աշխատանքների ստուգման արդյունքում արձանագրվել է 53,725.2 հազ. դրամի ծավալային հավելագրում և 51,189.7 հազ. դրամի անորակ աշխատանք:
- Ստուգված օբյեկտների գերակշիռ մասում արձանագրվել են մի շարք խախտումներ՝
 - ✓ նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի կազմում բացակայում է շինարարության կազմակերպման նախագիծը, նախահաշվային մասերը փորձաքննություն չեն անցել, կոնստրուկտորական գծագրերը կատարվել են թերի՝ բացակայում են կտրվածքները, հանգույցների մանրամասները,
 - ✓ խախտվել են իրավական ակտերով սահմանված մի շարք պահանջներ,
 - ✓ խողովակաշարերի վրա չեն տեղադրվել նախագծով պահանջվող պողպատե ձևավոր մասերը, հենասյուները և խողովակաշարերը ներկված են անորակ, հենասյուների վրա տեղադրվող կիսախողովակի և գազատարի միջև պարանիտե միջադիրները չեն տեղադրվել, տեխնիկական հսկողությունն իրականացվել է թերի, սահմանված կարգի խախտումներով, սահմանված

կարգով պահանջվող հեղինակային հսկողություն օբյեկտներում չի իրականացվել և այլն:

- Ծրագրի շրջանակներում իրականացված գազաֆիկացման աշխատանքների արդյունքում գազաֆիկացումից օգտվում են ընդամենը 4211 տնտեսություն կամ նախատեսվածի 23.1%-ը:
- «Առվա Երկիր» ՍՊԸ-ն շինարարական աշխատանքներն ավարտելուց հետո ԾԻԳ-ին պետք է վերադարձներ 992մ 630մմ տրամաչափի խողովակ, որը չի վերադարձրել: Չվերադարձված խողովակների արժեքը կազմում է 11,408.0 հազ. դրամ:
- 3 պայմանագրերով ձեռքբերված պոլիէթիլենային խողովակների բաշխումը ԾԻԳ-ի կողմից թերի է իրականացվել, ինչի արդյունքում 1062մ խողովակների բաշխումը (2,841.9 հազ. դրամ արժեքով) և գտնվելու վայրն անհայտ է:
- ԾԻԳ-ի և «Վեստ Պլաստ Գրուպ» ՍՊԸ-ի միջև կնքված պայմանագրերի շրջանակներում կրկնակի հաշվարկվել է ԱԱՀ՝ ընդհանուր 1,437.5 հազ. դրամ արժեքով, իսկ ուշ մատակարարված ապրանքների համար պետք է կիրառվի ընդհանուր 366.6 հազ. դրամի տույժ:
- «Վեստ Պլաստ Գրուպ» ՍՊԸ-ի կողմից ԾԻԳ-ին մատակարարվել է նաև 3720մ մետաղապլաստե խողովակ՝ 1,265.6 հազ. դրամ գումարով: ***ԾԻԳ-ում բացակայում է խողովակների բաշխումը՝ պարզ չէ՝ ում են տրված և որտեղ են տեղադրված:***
- ԾԻԳ-ի կողմից մրցութային առաջարկի բանկային երաշխիքը 1,000.0 հազ. դրամի չափով չի պահվել՝ «Արտիմեմիրինգ» ՍՊԸ-ի կողմից մրցութային առաջարկից հրաժարվելու արդյունքում:
- Թվով 2 պայմանագրով «Արտիմեմիրինգ» ՍՊԸ-ն ԾԻԳ-ին չի վերադարձրել 200մմ տրամաչափի 100մ պ/է խողովակ՝ 1,038.0 հազ. դրամ արժեքով: Մեկ այլ պայմանագրով 200մմ տրամաչափի 65մ խողովակի համար ընկերությանը հավելյալ վճարվել է 1,220.7 հազ. դրամ, որոնց գտնվելու վայրը հայտնի չէ: Անհայտ է նաև ընկերությանը տրամադրված 60մ (200մմ տրամաչափի) և 36մ (160մմ տրամաչափի) խողովակների գտնվելու վայրը՝ 856.8 հազ. դրամ արժեքով:
- «Տրանսգազին» ՍՊԸ-ի և ԾԻԳ-ի միջև կնքված 2 պայմանագրերով առկա են տարբերություններ՝ համայնքների կողմից տրամադրած և կապալառուների կողմից փաստացի կատարողական ակտերով տեղադրած խողովակների միջև: Բացի այդ, համայնքները պարտավորվել են կապալառուներին տրամադրել անհրաժեշտ հենասյուներ, սակայն կապալառուն կատարողական ակտերով ներկայացրել է նույնատիպ խողովակների ձեռքբերում, ինչի դիմաց ԾԻԳ-ը վճարել է 931.3 հազ.

դրամ: Մեկ պայմանագրով ուշ մատակարարված ապրանքների դիմաց պետք է պահվի 590.1 հազ. դրամ, մեկ այլ պայմանագրով կապալառուին ավել է վճարվել 359.9 հազ. դրամ:

- «Պլառեքս Գ-ազ» ՍՊԸ-ին տրամադրված խողովակներից ԾԻԳ-ին չի վերադարձվել 63մմ-անոց 432մ, 75մմ-անոց 320մ խողովակ՝ ընդհանուր 923.2 հազ. դրամ արժեքով, չնայած որ աշխատանքներն արդեն ավարտված են:
- «Հովարմար» ՍՊԸ-ին տրամադրված խողովակներից ԾԻԳ-ին չի վերադարձվել 200մմ տրամաչափի 52մ պ/է խողովակ՝ 539.76 հազ. դրամ արժեքով:
- Տրամադրված ենթավարկերով ծրագրերի ձեռքբերումները վարկառուների կողմից իրականացվում են հիմնականում առանց ծախսերը հիմնավորող փաստաթղթերի:
- Երեք բանկերից ստացված տեղեկատվության համաձայն, ՄՖԿ-ների կողմից վարկառուներին գումարների ուշ տրամադրման, վաղաժամկետ մարումների, տոկոսի և հիմնական գումարների վճարումների սահմանված ժամանակացույցերը խախտելու տույժերը կազմում են ընդհանուր 5491.4 ԱՄՆ դոլար:
- Բաժնետոմսերի բաժանորդագրման պայմանագրերով կողմերը երաշխավորել են, որ ընկերությունները կապահովեն մի շարք նվազագույն հիմնական գործառնական և ֆինանսական ցուցանիշներ, որի արդյունքում պետք է առաջանար համապատասխան շահաբաժին, որն ըստ էության պետք է ավելի մեծ լինի նվազագույն շահաբաժնի գումարից: Սակայն ընկերությունները չեն ապահովել իրենց և Հիմնադրամի երաշխավորած ցուցանիշները, այսինքն՝ Հիմնադրամը շահութաբաժնի տեսքով ստանում է երաշխավորված շահույթի հաշվարկված և նվազագույն շահութաբաժնի տարբերության չափով պակաս շահութաբաժին (եկամուտ), ինչը պետք է բացառվի, հակառակ պարագայում խախտվում է ներդրում կատարելու (շահույթ ստանալու) տրամաբանությունը:
- «Ակվատեխավտոմատիկա» ՓԲԸ-ն 2012թ. հունվարի 15-ին պետք է վճարեր 2010թ.-ի համար նվազագույն շահութաբաժինը՝ 30.0 մլն դրամ, սակայն 2012թ. մարտի 1-ի դրությամբ ընկերության կողմից չի կատարվել վերը նշված պարտավորությունը: Պայմանագրով ընկերությունը պարտավոր է վճարել տույժ՝ յուրաքանչյուր օրվա համար չվճարված գումարի 0.1 տոկոսի չափով (2012թ. մարտի 1-ի դրությամբ ենթակա է վճարման շահութաբաժնի գումարը՝ առնվազն 30.0 մլն դրամ և տույժ՝ 1,350.0 հազ դրամ):
- Բաժնետոմսերի բաժանորդագրման պայմանագրերով հստակ սահմանված են Հիմնադրամի կողմից ներդրվող գումարների ուղղությունները, սակայն, Հիմնադրամի կողմից ներկայացված տեղեկատվությունից պարզ դարձավ, որ

«Ակվատեխավտոմատիկա» ՓԲԸ-ն և «Փյունիկ» ՓԲԸ-ն կատարել են այլ ծախսեր՝ խախտելով պայմանագրի համապատասխան պահանջը:

- «Չիգ Թաուն» ՓԲԸ-ն, փոխառության պայմանագրի համաձայն, 2012թ. հունվարի 15-ին պետք է կատարեր 3,500.0 հազ դրամ փոխառության մարում և 3,124.6 հազ դրամ տոկոսագումարի վճարում, ինչը 01.03.2012թ.-ի դրությամբ չի կատարել, հետևաբար՝ վերջինիս նկատմամբ պետք է կիրառվեն պայմանագրով սահմանված տույժերն ու տուգանքները՝ 2012թ. մարտի 1-ի դրությամբ՝ 430.6 հազ. դրամ:
- Ընկերությունները չեն ներկայացնում բաժնետոմսերի բաժանորդագրման պայմանագրերով պահանջվող հաշվապահական հաշվետվությունները:

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԾԻԳ-ին՝ Ձեռնարկել միջոցներ՝

շինարարական աշխատանքների մասով՝

- արձանագրված ծավալային հավելագրումները և անորակ աշխատանքները վերականգնելու ուղղությամբ (ընդհանուր՝ 104,914.9 հազ. դրամ արժեքով),
- շինարարական աշխատանքների իրականացման ընթացքում, ինչպես նաև՝ տեխնիկական և հեղինակային հսկողության ոլորտում իրավական ակտերի պահանջների խախտումները բացառելու ուղղությամբ,
- նախագծային առաջադրանքը մանրակրկիտ, սահմանված կարգին համապատասխան կազմելու ուղղությամբ՝ պարտադիր նշելով օգտագործվող շինարարական նյութերի տեսակը, որակը, ծագումը և այլն,
- գազաֆիկացման ծրագրեր իրականացնելիս դրանցից օգտվելու ցածր ցուցանիշի պատճառները բացահայտելու և ծրագրերի պլանավորման փուլում հետազայում դրանցից օգտվելու հնարավորությունները ճիշտ գնահատելու ուղղությամբ,

ապրանքների մասով՝

- շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո չվերադարձված խողովակները կապալառուների կողմից վերադարձնելու ուղղությամբ (ընդհանուր 13,908.96 հազ. դրամ արժեքով),
- կապալառուների պայմանագրերով կրկնակի ԱԱՀ-ի հաշվառումը բացառելու ուղղությամբ,
- մատակարարներից/կապալառուներից ուշացման տույժերը գանձելու/պահելու ուղղությամբ (ընդհանուր 956.7 հազ. դրամ արժեքով),
- շինարարական աշխատանքների իրականացման համար կապալառուներին տրամադրվող խողովակների բաշխումը պատշաճ կերպով կազմակերպելու, ինչպես

նաև՝ համապատասխան խողովակների (ընդհանուր՝ 6,185.0 հազ. դրամ արժեքով) գտնվելու վայրը ճշտելու ուղղությամբ,

Ենթավարկերի մասով՝

- վարկառուներին գումարների ուշ տրամադրման, վաղաժամկետ մարումների, տոկոսի և հիմնական գումարների վճարումների սահմանված ժամանակացույցերը խախտելու մասով բոլոր ՄՖԿ-ներից (ստացված տեղեկատվության հիման վրա) համապատասխան տույժերը հաշվարկելու և գանձելու ուղղությամբ (3 բանկերից ստացված տեղեկատվության մասով՝ ընդհանուր 5491.4 ԱՄՆ դոլար արժեքով),

Ներդրումների մասով՝

- բաժնետոմսերի ձեռքբերման պայմանագրերով երաշխավորված ցուցանիշների ապահովման ուղղությամբ,
- «Ակվատեխավտոմատիկա» և «Չիզ Թաուն» ՓԲԸ-ներից արձանագրված տույժերն ու տուգանքները գանձելու ուղղությամբ (ընդհանուր 1,780.6 հազ. դրամ գումարով),
- շահառու կազմակերպությունների կողմից պայմանագրերով սահմանված ծախսային ուղղությունները պահպանելու ուղղությամբ,
- շահառու կազմակերպությունների կողմից պայմանագրերով նախատեսված հաշվապահական հաշվետվությունները ներկայացնելու ուղղությամբ:
- Հետագայում բաժնետոմսերի ձեռքբերման տեսքով ներդրումներ իրականացնելիս պայմանագրերում սահմանել առավել իրատեսական գործառնական և ֆինանսական ցուցանիշներ:

«ՀՀ Վերահսկիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 24-րդ հոդվածի գ) ենթակետի համաձայն, մեկամսյա ժամկետում Վերահսկիչ պալատին տրամադրել գրավոր տեղեկություն՝ հաշվետվությամբ արձանագրված խախտումների վերացման վերաբերյալ: